

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HÍRDETÉSEK: 2 hasábon polttour egyszeri hirdetésnél 10 fillér, többesúri hirdetésnél 14 fillér. — Hivatalos hirdetéseknek minden szó 4 fillér. — Hirdetések és díjak HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felolós szerkesztő:
ÉLES KÁROLY.
Laptulajdonos és kiadó:
HORVÁT GÁBOR.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Községi faiskoláink.

A faiskolák és fásítások mérhetően fontossága lebegett törvényhozásunk szeme előtt, midőn az az 1894. évi XII. t. c.-ben kötelezte a községeket arra, hogy azok legalább is $\frac{1}{4}$ katasztrális hold területű faiskolát létesítsenek. Egyike ez is azon törvényhozási alkotásainknak, melyek első sorban a kis ember, a szegény sorsu lakosság, a kisbirtokos osztály anyagi érdekeit, felsegítését vannak hivatva előmozdítani.

Mi a célja ennek? Az eddigi tapasztalatok szerint, — bár a gyümölcstermelés a nép minden rétegében általános közkeveltségnek örvend, — de egyrészt annak módja a patriarkális kezelés színvonalát még nem haladta, az ép úgy maradt apáról fiúra, mint a szántás-vetés mestersége, teszi minden ember, mert úgy tanulta apjától, de a nővény életlétét vajmi kevesse ismeri egyik is, másrészt gyümölcsfát — általánosságban szólva — minden ember termel, de alig akad egy-két törekvő, aki valamely nemesebb gyümölcsfáért bármilyen csekélyt áldozni is hajlandó volna. Nem is látjuk azt, hogy nemesebb gyümölcsfáink általánosságban elterjedve volnának.

Ennek más oka nincs, mint az, hogy népünk a fásításoknak közvetlen és kézzel fogható hasznát nem látja. A gyümölcstermelés értékesítése még mindig

nehezen megy. Népünk ennek módjáról, mikéntjéről kellő tájékozottsággal nem bír. Termését pénzzé tenni csak ritkán tudja, az családja körében elfogy s így produktív hasznát nem vesz észre.

Népünknek jóakaratu kioktatása ez irányban sokat tehet e fontos közzgazdasági téren. Erre céloz a törvény 44. és 45-ik §-a is, amidőn a faiskolák kezelésével lehetőleg a tanítót kívánja megbizni, mint aki a serdülő ifjúsággal legtöbbet érintkezik.

A törvény 46. §-a utasítja a törvényhatóságokat a faiskolákban tenyésztendő fajok összeválogatására, megállapítására. Ezzel módot nyújt arra, hogy mindenütt a talaj és éghajlati viszonyok szerint a legmegfelelőbb fajokat alkalmazzák. Még tovább megy törvényhatóságunk gondoskodása a faiskola-felügyelői intézmény létrehozásával. S így faiskoláink ügye többé nem gazdátlan ügy. Kezdve a faiskola kezelőtől, folytatva a községi előjáróság, faiskola-felügyelő, főszolgabíró, alispán, vármegye és miniszteren, végze a törvényhozás: minden egyesnek, minden fórumnak jóakaratu és lelkiismeretbeli gondoskodással kell iránta viselkedni. Már most ha ez az óriási apparátus a legjobb szándékát és tevékenységét viszi bele ebbe az ügybe, maga a nép pedig azok működését támogatja, a siker el nem maradhat.

Minő más képet nyújt az oly vidék, melynek utjai fásorokkal vannak szegé-

lyezve; melynek községeiből a házak a fák miatt csak alig látszanak ki; mily jól esik a természet szépségei iránt felegény embernek szemét ily vidéken legeltetni! Mily jól esik az elfáradt vándornak, a verejtékező munkásnak tikasztó nyárban árnyékos fa alatt megpihenni. A fa nélkül való vidék olyan, mint a sivar lélek. Miként azon nincs a szemnek jóleső nyugvó pont, akkép ennél nincs a léleknek olyan tulajdonsága, mely tiszteletünket, csodálatunkat vagy csak rokonszenvünket is fölkeltené. Tekintsünk el a fával bővelkedő vidék szépségeitől. Százados tapasztalatok bizonyítják, hogy a fák az éghajlati viszonyokra is befolyással vannak. Erdős vidékeken nagy ritkaság a jégeső. A hőmérséklet nincs oly óriási változásoknak alávetve, mint a fa nélkül való vidékeken. Azonban ezeknek természettudományi okait tárgyalni nem célunk.

A fásítások egyik végcéljáról, a gyümölcstermelésről csak annyit említünk meg, hogy Kecskemét és Nagy-Kőrös 1894. évben 855.000 korona értékű kajszin barackot, meggyet és szőlőt szállított el vasuton. Gönc abaujmegyei község évenként csak cseresznyéből 16—18000 koronát vesz be. Mármaros az 1895. évben csak almáért 512.000 koronát kapott. A közelből is tudunk egy figyelemre méltó példát: Zalaszántó község lakói ez idén körülbelül 4000 mérő szilvát adtak el, mérejtét 3.50—3.80

Kedves szobám.

Az utolsó nap, mit benned töltök,
Magszokott, régi, kedves szobám!
Ménhelyet adtál, csendeset, édest,
Hosszu időn át, évek során.
Te tudsz felőle, mint szállt felettem
A sebes szárnyon járó idő —
Mindazt, mi szép volt, összekötözte,
Vitte magával — vissza se jó . . .

Láttál örülni, kedves szobácskám,
Hisz örömet is adott az ég.
Ünnepnapom volt sok, sok egy évben,
Mily boldogan telt! Tudod-e még?
Víg kacaj csengett fehér falad közt,
Kis ablakodba sütött a nap. —
Ej! dehogy hittem, hogy jöhet óra,
Melytől a jókedv sirva szalad.

Láttál könnyezni, kedves szobácskám,
Midőn az élet nehézzé vált,
És virrasztottam gondtól gyötörvő,
Rómesen hosszú éjeken át.
A mécs világa sárgára festett
S ha nagy sercegve föllobogott,
Biztosra vettem, hogy előjel volt,
A halál küldte, ő kopogott.

Benned pergett le éltém virága,
Itt van temetve legszebb korom,
Oh! annyi emlék, szomorú, édes
S most mind elém áll: „Mért távozom?”
Ahol a rózsza szírnát veszté
— Bárha szegénykét sirra tevék —

Hagyátok ott, míg érezni képes,
Hagyjátok meg ez egy örömet.

Engem a végzet távozni késztet,
Édes szobácskám más lesz lakód.
Lehet, csak vigáság lesz falaid közt
S gyorsan felejtet a távoztót.
Am az én lelkeim téged keres fel,
Üdülni hozzád száll ezután:
Légy barátságos, légy derűs mindig,
Isten veled, kis régi szobám!

Frászt Lujza.

Tengeri óriások Fiumében.

Cuard Line. Ezt a nevet, amely az összes tengereken nagyhatalmat jelent, csak ma halljuk említeni Magyarországon az alkalomból, hogy tengeri óriásaival megkezdte rendszeres hajójáratát Fiume és New-York között.

Pedig immár két évtized óta, sőt régebben részolgal ez a hatalmas angol hajózási társaság a magyarság rokonszenvére! Két évtizeddel ezelőtt, amikor a kis és szegény halász-városkából Fiume kezdett lenni, amikor az „Adria” megszületett s később mikor ez a társaság csecsemőkorát élte, a nagy Cunard a magyar érdekek támogatásában a legjelentékenyebbek között volt.

Aztán telt az idő, fejlődött a magyar tengerhajózás és a Cunard ott állott hűségesen mellette. Mikor arról volt szó, hogy a magyar malomipar érdeke azt követeli, hogy áldozzon a közlekedési vállalat: vasut és hajó, a Cunard-

nak Magyarország iránt érzett rokonszenvére mindig lehetett számítani. Az „Adria” igazgatósága jóformán minden esztendőben meglátogatta a Cunardot és minden ilyen látogatás eredménye: újabb és újabb kedvezmény volt a magyar termékek számára.

Cunard Line most kilépett a hajózási társaságok nagy trösztjéből, harcol ellene és biztosította magának a cselekvés teljes szabadságát, függetlenítette magát mindentől és mindenkitől.

Eközben értesült arról, hogy a magyar kormány áldozatokat akar hozni a Fiuméből kiinduló amerikai járatokért. Gondolt egyet ez a tengerhajózási óriás és a másik pillanatban már el is határozta, hogy a magyar állam minden anyagi hozzájárulása nélkül megindítja a rendszeres hajózási összeköttetést Fiume és az újvilág között. Háboruba kezd Hamburggal, Bremával, Havreval, mindenkiel és Fiume lesz az a hely, ahonnan támadásait intézni fogja.

A Cunard e nagy vállalkozásában imponáló az a jelenség, — ami példaként szolgálhat Magyarországon — hogy mennyire tiszteli a törvényt az angol. A már szentesített, de még végre nem hajtott magyar kivándorlási törvény szigorú büntetést mér mindazokra, akik a népet a kivándorlásra csábítják. Az angol társaság a magyar törvény tiszteletében a legvégső határig megy el. — Magyarországi fiókirodának kiadott rendeletében jóformán csak arról szól, hogy a népet kivándorlásra csábítani nem szabad s aki ez ellen vét, ne számítsa a Cunardnak sem oltalmára, sem támogatására.

Közzgazdasági tekintetben rendkívüli előnyt jelent Magyarországra a Cunardnak ez a vál-

koronáért. Tehát csupán ez az egy gyümölcsfaj annyit hozott nekik, hogy egy nem ex-lexes évben minden adójuk kikerülne belőle.

Ezek az adatok beszélnek a legékes szőlőbbségről arról, hogy mi a faiskolák célja. Ezekből látandó el az utak mellékeinek befásítására szolgáló faszükséglet, ezekből látandó el a község lakóinak gyümölcsfaszükséglete. Tehát a faiskola célja nem geschäfteles, nem kufarkodás. Az arra való, hogy a község és határának minden talpalatnyi területe, mely egyébre nem alkalmas, ha mással nem is, legalább akác- vagy szederfával beültetve legyen; arravaló hogy a gyümölcsösök hiányai belőle pótoltsassanak, hogy a nemes fajú gyümölcsök szelvény-hosszában meghonosíttassanak stb. stb. A faiskola ügy a nép érdeke, a nép boldogulása pedig mindnyájunk hő kívánsága.

Karácsony Kálmán.

Szegedy Rozália hamvainak exhumálása.

Jegyzőkönyv

Kisfaludy Sándorné, szül. Szegedy Rozália hamvainak a Szegedy Rozália szoborbizottság és a hatóság jelenlétében Sümege, szeptember 26-án történt exhumálásáról és az exhumált hamvoknak Kisfaludy Sándor sírjába történő elhelyezéséről.

Jelen voltak:

A hatóság részéről: Karácsony Kálmán szolgabíró, Lukonich Gábor dr. tb. megyei tisztifőorvos, járásorvos.

A Szegedy Rozália szoborbizottság részéről: Lukonich Gábor dr. elnök, Kellemen Károly dr. alelnök, Karácsony Kálmán jegyző, Fűzik Gyula, Darnay Kálmán, Éles Károly és Németh János.

A Kisfaludy-család részéről: Kisfaludy Tivadar.

A helybeli plébánia részéről: Németh János plébános.

Jelen voltak még: Szerdahelyi Károly, Krisztinkovich József, Luiszer Lajos és Baka István temetőgondnok.

A sümegei róm. katolikus temetőben a kápolna előtt Szegedy Róza sírja fentiek jelenlétében fölszántván, abban mintegy 180 cm. mélységben a Szegedy Róza hamvait rejtő koporsóra ráakadt a bizottság.

A koporsó méretei: hossza 180, szélessége 60 cm. Anyaga: tölgyfa. Állapota teljesen korhadó. A koporsó fedelén apró részfejtű szegekkel kiverve Szegedy Róza nevének pár betűje és a kereszt volt. A koporsó tetejét beroskadva találta a bizottság.

lalkozása. A személyforgalomtól eltekintve, a hazai áruforgalom részére a legközelebb nyílnak meg az észak-amerikai piacok. — A hajók 16 nap alatt Fiumétől Newyorkba érkeznek, tehát egy-egy ilyen tengeri óráként nem kevesebb mint 16—17 tengeri mérföldet fut be.

Aztán milyen hajók! Valósággal látványosságai lesznek a látványosságokban különben is szűkölködő magyar kikötővárosnak. Az *Aurania* az első Fiuméba érkező hajó, amely november 14-én indul el Fiuméből Északamerikába, körülbelül 1600 III. osztályú és 400 II. osztályú utast képes befogadni. A *Carpathia* a második hajó, mely december közepén lesz Fiumében, még nagyobb. A harmadik osztályú utasok számára a fülkék 2—4—6 személyre vannak berendezve, vége tehát a hering-módra való utazásoknak, Brémából, Hamburgból az utasok összehajózva utaztak eddig New-Yorkba, jóllehet már a hajózási kikötőbe fáradtan, vörödtöttek érkeztek a 4—5 napi vasuti utazás után, amelyet a külföldi vasutakon kellett megtenniük.

A legfontosabb a magyarság szempontjából az, hogy a Newyorkba utazók — amit eddig nélkülözniök kellett — Fiuméből indulnak s így a hazai hatóságok ottolma nem szállanak a hajóra. A nagy angol turisztikai társaságok és az, hogy magyarországi képviselővel a magyar Adria tengerhajózási társaságot bizta meg, teljes garancia arra, hogy a hazai érdekeket minden tekintetben ki fogja elégíteni.

A tetemet befödő korhadó koporsófedelet Darnay Kálmán óvatosan fölszedvén, a bizottság Szegedy Rozáliának ügyszólván teljes csontvázára lett. A tetemet sötétbarna, finom szövettől, meglehetősen ép ruházat borította. A cipő darabjai is megvoltak. A bizottság a talp hosszát megmérvén: az 22 cm. A nyak táján egy teljesen ép szalagcsokor feküdt, selyemből. A virágos mintájú halotti lepelt is ép állapotban találta a bizottság.

A csontváz korhadó félben. A rendkívül dús hajzat egészen ép állapotban körítte a koponyát, mely a fejből egyedül maradt épen, míg a fej többi része elkorhadt. A haj színe világos gesztenyebarna. Az alsó állkapocsban két fog még ép, a többi hiányzik. A lábszárcsontok teljesen épek.

A koporsóban volt még egy ép olvasó kis keresztel és egy pár arany függő. Az egyik függő lóggója egy kis kereszt, a másiké világos pirosszínű ékkő.

A bizottság a talált csontokat, ruházatot, fülbevalókat és az olvasót a sírból kiemelte és a jegyzőkönyv eredetijével együtt egy érckoporsóba helyezte, míg a jegyzőkönyv hiteles másolatát a sümegei Kaszinó elnökségének őrizetére bízta.

Szegedy Rozália hamvait tartalmazó érckoporsó a sümegei szolgabírói hivatal pecsétjével lezárva és azután beszentelve, férjének, Kisfaludy Sándornak a sümegei róm.kat. temetőben levő sírjába helyeztetett el.

Szegedy Rozália exhumált sírjába a koporsó maradványait visszahelyezte s a sírt betemetette a bizottság.

Jegyzőkönyv bezárattott és aláíratott.

K. m. f.

Aláíráások.

Kisfaludy Sándor szobra Budapest.

Városunk szülöttének, a Himfy-dalok halhatatlan költőjének oltárt emeltek az ország szívében. Egy sorba jutott nemzetünk legnagyobbjaival a szerelem lánglelkű dalosa, kinek költészeténél csak hazafias érzése volt nagyobb. Se előtte, se utána nem sirt oly fájón soha költő lantja a kesergő szerelemről, nem sutogott, nem enyelgett oly édesen a boldog szerelemről. Zengzetes nyelvünk uttörő apostolának emlékét örökíti meg az ércebe öntött turulnadár, kinek édes a dala, hájós meséjű regéi előtt egy századdal ezelőtt először nyíltak meg a paloták a kunyhók ajtai egyaránt. Népnek ajkán szállt el a dal Kárpátoktól Adriáig s a fonóházak mesemondói, a dajka altató dala mélyen bevészték emlékét a késői unokák szívébe. A szobor áll Kisfaludy szellemének oltáraként!

A Nemzeti Múzeum kertjében f. hó 22-én helyezték gránittalapzatra Kisfaludy Sándornak bronz szobrát, amely 1844 óta a múzeum folyosóján hevert. A szép emlékmű elhelyezése kegyeletes ünnep keretében folyt le.

Az ünnepségre a Kisfaludy-család tagjai közül megjelentek: Kisfaludy László budapesti fogházgondnok egész családjával, Kisfaludy Sándor királyi közjegyző Tatárról, Kisfaludy József rendőrkapitány Szombathelyről, Kisfaludy Pál postafőosztályos, Sibirik Antalné szül. Kisfaludy Jolán s a család rokonságának köréből Battenberg Lajos a nejevel. A kormányt Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselte, Zalavármegeye küldöttségét Csertán Károly alispán vezette. Az ünnepen képviselve voltak összes tudományos és irodalmi egyesületek és társulatok.

Az urak, akik a Múzeum nagytermében gyűltek egybe, 11 órakor Szalay Imre igazgató vezetésével kivonultak a kerthez az emlékhöz, ahol ekkor már nagy néptömeg gyűlt egybe. A társaság felkörben foglalt helyet és Szalay Imre a szobor elé állva, megkezdte szónoklatát.

Előbb Kisfaludy életéről beszélt s különösen azokról az évekről emlékezett meg, amelyeket francia fogságban töltött és amikor megírta Himfy dalait. Ezután elmondotta, hogy a közönség kedves poétájának halála után Sztróky Lujza kezdeményezésére hatvanhét lelkes magyar urinő aláírásával felhívás jelent meg, melyben felszólították a magyar honleányokat, hogy a nagy költő emlékére egy Himfy-Lantra adakozzanak. A felhívást, mely ezekkel a bevezető szókkal kezdődött: „Kisfaludy Sándor nincs többé a földön. Anya csendes estéken minden magyar hölgy körűl meg-megsuhán”, Döbrentey Gábor, a Magyar Tudós Társaság titkára küldötte szét. Az emléket Szentpétery József nagy-hírű ötvösművesnek kellett volna elkészítenie ezüstpől, de mivel az emlék elkészítésére szükséges négyezer pengő forintnál jóval kisebb összeg gyűlt egybe, annak mintázását Petrovics Demeter bajai szobrászra bízta. A mester maga

végezte el az emlék ércbeöntését is; a Magyar Nemzeti Múzeum régiségtárában állította fel, ahonnan irodalmi vonatkozásainál fogva a könyvtár bejárójához került. A szobor költségei, amely bronzból készült, 2530 pengőforintot tettek ki. Ennél az összegnél közel 700 forinttal több gyűlvén egybe, az akkori igazgató, Kubinyi Ágoston ezt az összeget a magyar hölgyek között megindított újabb gyűjtés révén 1000 forintra egészítette ki s ebből az összegből a Himfy-Lantra kiadott eredeti felhívás intenciójához képest Berzsenyi Dániel mellszobrát készíttette el. Kisfaludy Sándor szobrának talpazata azonban anyagánál fogva az idők viszontagságainak szabad ég alatt ellenálni képes nem lévén, az mostanáig ideiglenes helyén maradt, amíg legújabbban Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter felhatalmazásával a szobor talpazatát a Nemzeti Múzeum költségére gránitból elkészíttethették. Beszédét így fejezte be: „Itt áll már most ez az emlék, amelyet ma Kisfaludy Sándor születésének 125-ik évfordulója napján adok át rendeltetésének. Álljon is itt örök időkre nagynevű írónk és költőnk: Kazinczy, Berzsenyi, Kisfaludy Károly és Arany szobrai között a magyar hazafiai áldozatkészség eme szentelt földjén, az évszázados Nemzeti Múzeum telkén.

A te emlékednek Kisfaludy Sándor, aki Himfy-dalaidban az ifjú szív érzelmét s a magyar elődöktől vett regéidben a törhetetlen honfiszteret oly költői szépséggel énekelted meg lantodon, a Magyar Nemzeti Múzeum, amely ősi nemzetséged lovtárárt, kézirataidat és könyvtáradat szent ereklyeként őrzi, kegyelete jeléül e babérkoszorút ajánlja.

A lelkes éjenzéssel fogadott beszéd után letette a gyönyörű babérkoszorút s azután megköszönte a család tagjainak, a miniszternek és a többi jelenvoltak, hogy eljöttek az ünnepélyre. Utána Bóthly Zsolt tette le a Kisfaludy Társaság koszoruját, Csertán Károly Zalamegye koszoruját és Karvaly József a Fészek koszoruját a szobor talpazatára. Koszorút küldött a szoborra a Magyar Tudományos Akadémia, a tudomány-egyetem és Berzsek Árpád, a „Himfy-dalai-nak” szerzője. A megkoszorúzással véget ért az ünnep és a Kisfaludyak, valamint a miniszter és a többiek is szívesen köszönték meg Szalay igazgatónak, hogy e valóban remekművű emléket méltó helyére juttatta.

A szép szobor gránitoszlopon nyugszik s az oszlopot a költő domborművé képe ékesíti. Felső része rézgömbre szálló közzeli sást ábrázol s ez Himfy költőjének lantját tartja karmai között.

Az ünnepre a sümegei Kaszinó is, amelynek a nagy költő volt az alapítója, meghívták, de a meghívó elkésett, mert éppen az ünnep napján érkezett meg Lukonich Gábor dr. elnök kezébe.

A csáktornyai tanítóképző tanulmányútja.

A csáktornyai tanítóképző harmad és negyedéves növendékei f. hó 21-én hajnalban négy napi tanulmányútra keltek. Vezetőjük Margitai József igazgató, Zrínyi Károly, Nagy Géza és Tömör Boldizsár tanárok voltak. Keszthelyen két napon át megszemléltek az ottani látványokat, azután átrándultak Szigligetre, megmásztaák a hegyeket, hogy gyönyörködjenek a magyar tenger fonszagos panorámájában.

Sümege 23-án este érkeztek meg. A Kaszinóban megvacsoráztak, csakhamar nyugovóra tértek.

Másnap csütörtökön fölmentek a sümegei várhegyre s megszemléltek a tekintélyes romokat, majd a vigyázótorony mellett fölállva, néhány szép dalban öntötték ki szívök érzelmét, amit a szép vidék látása lelkeikben keltett. A várból a temetőbe vonultak ki Kisfaludy szobrának, Szegedy Rozália és a Rimaszetter síremlékeinek megtekintésére. Visszatérve a Darnay múzeumot és a börgyárat létoztatták meg.

Tizenegy óra után a Belvárosban levő Kisfaludy szoborhoz vonultak. A helybeli reál és etemí iskola növendékei, valamint a felső leányiskola tanulói és szépszámu közönség sorfalat alkotva várta őket. Midőn a kirándulók elhelyezkedtek, mindnyájan levették kalapukat, mert a növendékek ajkáról fölharsant a magyarok forró imádsága, az *Isten áldd meg a magyart!* A gyönyörűen előadott nemzeti ének után Tömör Boldizsár tanár a következő beszédet intézte az ünnepökhöz:

Tanulmányi kirándulásunk utolsó célpontjához értünk. Itt Sümege városában, Kisfaludy Sándor emlékszobránál kívánám mindazon er-zések sugarait összpontosítani, melyek a szép Balatonnak kies partvidékén tett minden lépésünkkel bennünk keletkeztek, hogy így azt a kegyeletes érzést, melyet Kisfaludy Sándor emléke iránt keblünkben táplálunk annál mélyebbé, a jelen pillanatok benyomásait annál marada-

dóbbá tegyük. — Utunkban találkoztunk a magyar kultúra egy-egy virágzó alkotásával; gyönyörködünk a Balaton partvidékének elragadó szépségeiben; lelkünk emelkedett a rég letűnt, dicső múlt emlékeit őriző várromok látásán. — Ezeket látva, lehetetlen lett volna meg nem emlékezni arról, ki regéiben ezen vidék multját oly varázslatos, regényes képekben elevenítette föl. Kisfaludy Sándort regéi s szerelmi dalai kimagasló alakjává tették a magyar irodalomtörténetnek oly korszakban, mikor elhanyagolt magyar nyelv kiművelésétől, a magyar költészet felvirágoztatásáról, a nemzeti érzés felkeltésétől nemzeti létünk tételtét függővé. Kisfaludy Sándor költészetének nemcsak abszolút becsével, hanem ezen irányú mélyebb jelentőségével állott azon legelső sorában az irodalom terén, kik egy jobb jövőt voltak hivatva előkészíteni a magyar nemzet számára. Akár az epedő szerelem gyötrelmeit panaszolja, akár a boldog szerelemet éneklj, akár a mult idők regényes emlékeit újítja föl: mély hatással volt korára. Dalait, regéit kapkodták, olvasták, énekeltek szerteszét az országban; a szívekben kereszttűt tört utat a magyar nyelv megbecsülésére azon körökben is, hol az addig kevés becsben tartott. — Még fiatal korában egy barátjához írt levelében ezeket mondja: „Éltökétem magamban — bár mint szegény magyar nemes ifjú — akár mint katoná, akár mint egyszerű polgár szívem véréből, hazafias érzelmemből, mint a selyembogár gyomrából, egy fonalat fonok, hogy a magyar nyelv, érzés és írás által nemzetiségünket, bár kevés idővel is, tovább életben tartsam.” A csaktornyai áll. tanítóképző-intézetnek is, mind kulturális intézménynek feladata s lesz feladatuk Önöknek is a jövőben azon fonál szövése, melynek célja a magyar nemzetiség megőrzése s a magyar nyelv teljesítése. Legyen e munkánkban Kisfaludy Sándor példaképünk, a mi törekvésünk fonódjék egybe az ő magas céljaival, s legyen ennek szimbóluma az a koszorú, melyet haláluk s kegyeletünk jelétül emlékszóbránának talapzatára elhelyezünk.

Az ének eljenzést keltő beszéd után a *Szózat* énekeltek s ezzel a lélekemelő szép jelenet véget ért.

Délben ismét a Kaszinó nagytermében gyűltek össze a helyi és a helybeli reál és elemi iskola tanítványainak több tagja is megjelent. Az ebéd folyamán Margitai József, Kellerné Károly dr., Bánfi Alajos igazgatók és Zrínyi Károly tartottak lelkes tiszteletet, ápolva a testvéries érzést a különböző iskolák között.

Délután 4 órakor utra kelt a kiránduló társaság, hogy Keszthelyen át hazatérjen otthonába. A tapasztalatok és ismeretek, a magasztos és szent érzelmek, miket az uton szerettek, s miket megtöltöttek lelküket a nép leendő nevelői: gazdag gyümölcsös lesz a fáradságnak, amiket a négy napi uton elviselniük kellett.

H I R E K.

— **Exhumálás.** Kisfaludy Sándor végakarata, hogy halála után szerelme tárgyával, Szegedy Rózával egyesüljön, ismét teljesült. A lapunkban fölvetett eszme, hogy Szegedy Róza hamvait ferje, Kisfaludy Sándor mellé helyezze, f. hó 26-án megvalósult. A bizottság Szegedy Róza sírját fölbontatta, maradványait ércoporsóba tette s a Kisfaludy Sándor szobra alatt levő sírboltba, nagy költőnk koporsója mellett helyezte el. A kegyeletos aktsúról szóló jegyzőkönyvet lapunk második cikkétől közöljük. A bronz emlék leleplezése a jövő évben, Szegedy Róza halála napján lesz.

— **Kinevezés.** A zalaegerszegi pénzügyigazgatóság *Rutich* Bélát a zalaegerszegi adóhivatalhoz díjaz adóhivatali gyakornokká, *Kovács* Ferencet ugyancsak ide díjlatlan gyakornokká nevezte ki.

— **Halálozás.** Városunknak érdemes szülőtte Küpry Károly államvasuti főmérnök személyében, aki Mária-Besnyőn f. hó 19-én hosszas szenvedés után elhunyt. Halálát hátramaradt övéin kívül sümegei rokonsága gyászolja. A kaszinóban levő Kisfaludy mellszobrot ő mintázta.

— **Felülírtetés.** A sümegei kath. legényegyesület f. hó 8-án tartott táncmulatságán felülírtettek: Németh János 10 K, Tóth Antal 3 K, Pap József 2 K, Paulin József 1 K 40 fillér, Bárdi Ferenc dr., Steiner Simon, Karácsony Kálmán, Gróf József, Luiszer Lajos, Kupics Mátyás, Horvát Gábor, Csutorás József, Skállák Mihály 1—1 K, Tavasz István 60 f, Nagy István 50 f, Ur János, Strausz János, Fejes Lajos, Kozma Sándor, Szafnauer Károly, Mátis Józsefné, Jankó Árpád, Kerekes Sándor, Kerekes Ferenc 40—40 f, Borki Lajos, Krajcár György, Schranz János, N. N. 20—20 f, összesen 31 K 90 f. Fogadják mindnyájan az egyesület halás köszönetét.

— **Jótekonyság.** Özv. Fischer Sámuelné urnő a sümegei szegények között való kiosztás végett 30 koronát adott, melyért ezúton is köszönetemet nyilvánítom. *Németh* János piébános.

— **Közzemlé.** Sümege 1904-iki költészelő-irányzata közzemlé van, a hivatalos órák alatt az érdeklődők megtekinthetik.

— **Tanítválasztás.** Az iskolaszék a sümegei r. kat. elemi iskolában üresedésben volt tanítói állásra 52 pályázó közül Németh József kondorfai tanítót választotta meg. Németh József sümegei születésű, jeles képzettségű tanító.

— **A megyei Deák-ünnep programja.** Okt. 17-én délelőtt 9^{1/2} órakor a diszközgyűlés megnyitása, ahonnan 10 órakor a róm. kat. templomba istentiszteletre mennek, melynek megtartására István Vilmos dr. szombathelyi megyés püspököt kéri fel. Istentisztelet után koszerű elhelyezés a Deák-szoborra. Utána a vármegye nagytermében folytatása a diszközgyűlésnek, melyen az ünnepi beszédet Hertelendy Ferenc országgyűlési képviselő tartja. Deák Ferenc emlékezetét megőrző őszföldj alapítása és az alapító level előterjesztése. Alispáni jelentés a Deák-család hamvait magában foglaló kehidai kápolna helyreállításáról s 400 koronás alapítvány létesítése, melynek kamatai a kápolna tartozására fordítanak. A királyhoz felirat intézése e nagy hazafi emlékezetére szentelt fűnnep mozzanatainak előterjesztése. Október 19-én délelőtt 11 órakor a kehidai kápolna beszentelő ünnepélye, erre Raday Gyula dr. veszprémi apátkanonokot és zalai főesperest kéri meg.

— **Katonai lovak vásárlása.** Sümege a Flórián-terén, október 1-én d. u. 2-től 4-ig Gyurits ezredes a katonai szolgálatra alkalmas lovakat a vételár azonnal való befizetése mellett megvásárolja.

— **Olcsóbb a cukor.** A brüsszeli egyezmény szerint Sümege is olcsóbb lett a cukor. A kockacukor kilogrammja 92, a süvegé 88 fillér.

— **Kenyér kell!** Alsólendván végrehajtói állásra 78 ember pályázott, köztük körjegyzői oklevelesek is.

— **A töltény.** Varga József 20 éves kocsis folyó hó 23-án valahogy egy katonafegyver töltényhez jutott. A vak töltésből előbb kivette a puskaport, aztán próbálta elsűtini, de a kapszli nem sült el. Erre egy fatörzsbe vasszegőt vert, erre ráhelyezte a töltényt és ráütött. Most már az elsűtés nemcsak sikerült, hanem a hűvelty is darabokra szórta szét. Fájdalom, egy szilánk a szegény fiatal legény hónaljába furdott ott átütötte a vastag ütőeret, úgy hogy erős sugárban szökött ki a vér. A súlyosan sebesült ifjút kivitték a kórházba, de mire Biró József drt odahívták, már agoniában volt. A szerencsétlenség után alig egy óra múlva a legény kiszenvedett. Ismét szomorú tanulság, hogy ilyes szerekkel nagyon óvatosan kell banni.

— **Új szivarok.** A pénzügyminiszter közli, hogy az általános forgalomba felvett dohánygyártmányok árjegyzékébe *Rosita* elnevezés alatt új faj szivar kerül október 1-től kezdve a forgalomba. Ennek a szivarnak az ára az árusok részére 100 darabonként 7 korona 20 fillér, a fogyasztók részére darabonként 8 fillér. Továbbá a belföldi különlegességi árjegyzékbe *Déliás* elnevezés alatt újfajú szivart vesznek föl s ez is október hó 1-től kezdve kerül a forgalomba. Ez a szivar 5 darabonként papírdobozba van csomagolva és az árusoknak 200 darabonként (40 darab 5 darabos csomagban) adják. Öt darab szivart tartalmazó doboz ára 60 fillér, 200 darab szivar ára 24 korona.

— **Az építő ipar teli tanfolyamára a budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (Budapest, VII. ker. Csömöri-ut 74. sz.) a beiratások október 20-ától 28-ig lesznek. A tanfolyam október hó 1-től kezdve terjed, a tanfás évenként november 3-tól március végéig tart. A tanfolyamot végzett tanulók ez idő szerint három évi, a tanfolyam befejezte után teljesített gyakorlat alapján a kőműves, a kőfaragó vagy ácsmester-séget önállóan gyakorolhatják s jelentkezhetnek az építőmesteri vizsgálatra is. Tanulóik felvétetnek a 15. évet betöltött, erős, egészséges testi szervezetű kőműves, kőfaragó és ác tanulóik és segédek, akik folyékonyan és helyesen olvasni, írni és számolni tudnak s akik a nevezett iparágakban gyakorlatilag foglalkoztak. A megkívánt legkevesebb gyakorlati idő egy építkezési időszak. A jelentkezéshez szükséges iratok: 1. Keresztlevel vagy születési bizonyítvány. 2. A jelentkező által végzett összes iskoláról szóló bizonyítványok. 3. Az elsőfokú iparhatóság által hitelesített bizonyítvány a gyakorlati működésről. 4. A másodszor történt himlő oltásról szóló bizonyítvány. 5. Erkölcsei bizonyítvány. Befizetendő díjak: beirattási díj 4 K, tandíj 20 K, szertári biztosíték 4 K. Az igazgatóság készséggel ad bővebb felvilágosítást.**

— **Türr tábornok emlékiratai.** Mikor Világos után, az elnyomatás szomorú napjaiban, a magyar nép arra gondolt, hogy fegyverrel vivja vissza szabadságát, akkor a messiásként vért Kossuth Lajos mellé még egy szabadlót képzelt: Türr Istvánt, akit 1860 óta Garibaldi legkiválóbb bajtársa gyanánt ünnepezt az olasz nemzet és egész Európa. Türrt a magyar emigránsok már rég ismerék akkor: 1848—1849-ben nem harcolt ugyan a honvédség sorai közt, de olaszföldön magyar légiót szervezett, Világos után Mazzinivel éveken át zaklatta az osztrákokat; küzdött a reakció ellen 1849-ben Badenban, 1855-ben a krímiai szövetségesek szolgálatában, 1857-ben a cserkeszeket lázította, 1853-ban Garibaldi mellett harcolt, majd a dicszlávok közt agitált és a „marsalai ezer” expedíciójában világhírdvé tette nevét. Számos harctéren vívta ki altábornagyi rangját és mindig csak a magyar ügyekért harcolt. Rokonságba jutván a francia császári családdal, nagy összeköttetéseit fontos diplomáciai missziókban érvényesítette és aktív szereplő volt nagy horderejű és a magyar ügyre visszaható európai eseményekben. A kiegyezés után itthon és a külföldön nagy közgazdasági alkotásokkal foglalkozott. Az utóbbi 20 év alatt a magyar állam jóhíre, a népek szabadsága és Európa békéje érdekében publicisztikai tevékenységet fejtett ki nagy világlapokban és nemzetközi kongresszusokon. Évek óta állandó munkatársa a *Magyar Hírlap* nak, amely kizárólag közli cikkeit. E sokoldalú szereplésnek hatvan évre terjedő mozzanatait *Türr István megírja emlékirataiban, melyeknek közzését a Magyar Hírlap késdi meg az októberti negyeddél. A Magyar Hírlap* -nak, a független, szabadsívű, a magyar nemzet jogaiért lelkesedéssel küzdő napilapnak előfizetési ára negyeddévre 7 korona, egy hónapra 2 korona 40 fillér. Kiadóhivatalának címe: *Magyar Hírlap*, Budapest, V., Honvéd-uca 10.

— **A Magyar Szó** a tiszta magyar szabadselvűség és a nemzeti eszme tapja, melynek hazafias szellemével a mostani súlyos válságban oly nagy és nemes bivatást teljesít, amely kiemel a többi lapok közül. Nap-nap után honszeretettől és meggyőződés melegítő izzó cikkekben kél nemcsak a nemzeti jogok védelmére úgy katonai mint gazdasági téren, hanem kegyetlenül ostromozza a nemzet külső és belső ellenségeit, akik egyéni becsvágyból vagy más érdekből akadályozzák a nemzeti jogok érvényesülését s a nemzeti érdekek kielégíttetését. Legutóbbi időben egy nagy történelmi sikere volt, melyet jó barát ellensége egyaránt elismer róla: akkor ugyanis, amikor az egész parlament a bannak leszerelt minden eredmény nélkül, serkentő, fedő véskialfásaival újra talpra állította a nemzeti küzdelmet. Ha lesz eredménye a felújított obstrukciónak — és biztosan lesz — a Magyar Szónak is kell, hogy jusson az érdem borostyánjából. A Magyar Szó mindig bátor, gyakran vakmerő szószóloja minden igaz ügynek akár társadalmi, akár művészeti, akár tudományos téren és gyors, pontos, megbízható értesítéseiivel a legnagyobb igényeket is kielégítheti. A Magyar Szó előfizetési ára egy évre 28 kor., fél évre 14 kor., negyedévre 7 kor., egy hónapra 2 kor., 40 fillér. Egyes szám ára 8 fill., vidéken 10 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Aradssy-ut 84.

— **Tyukszemreszelő.** E kítőnő találmánnyal bárki fájdalom nélkül száraz állapotban könnyen eltávolíthatja tyukszemeit. Az édes anyagból készült tyukszemreszelő az élvén hust nem sérti meg. Egy darab ára 50 fillér. Kapható Darnay Kálmán kereskedésében, Sümege.

2834. tk. 1903.

Árverési hirdetmény kivonat.

A sümegei kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtásának Varga Károly és társa végrehajtást szenvedők elleni 202 kor. 22 f. tőke és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a Zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő szentgrótpolgárvárosi 301. sz. tkvben f. 1449. hrsz. alatt felvett ingatlanból Varga Károlyt Bódit és Kálmánt illető 9/24 részre 141 K; az 1454. hrsz. ingatlanból ugyanazokat illető 9/24 részre 104 K; a 899. sz. tkvben Varga Károly, Bódi és Kálmán tulajdonánál felvett f. 1570. hrsz. ingatlanra 2510 K; az 1571. hrsz. ingatlanra 490 K; a 659. sz. tkvben 3/48 részben Varga Károly és neje Tóth Mária 45/48 részben Varga Károly, Bódi és Kálmán tulajdonánál felvett f. 1446. hrsz. ingatlanra 22 K; 1458. hrsz. ingatlanra 23 K; 1459. hrsz. ingatlanra 422 K; 1460. hrsz. ingatlanra 126 kor. kiküldési árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi október hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor szentgrótpolgárváros községében a tkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladatul fognak.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százeleket, vagyis 14 K 10 f, 10 K 40 f, 251 K 49 f, 2 K 20 f, 2 K, 30 f, 42 K 20 f, 12 K 60 f- késszében, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árvalammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság. Sümege, 1903. évi június hó 27. napján

Szerdahely, kir. aljbíró.

Pártoljuk a hazai ipart és vi-
seljünk

szegedi nyakkendőt,
mely dús választékban kapható
Márkus Salamon Fia
cégnél, Sümege.

Egy koronáért
portómentesen küld az orvosszövetség
sorsjátékához egy sorsjegyet az
Országos Sajtóiroda,
Budapest, Kemény Zsigmond-utca II.
Huzás már október 10-én.
1840 nyereség. 1 főnyereség 40000 K.
Legnagyobb nyereség
legkedvezőbb esetben 50.000 korona.
1 korona Szerencse fell 1 korona
1 sorsjegy 1 sorsjegy

Gazdák és állat-
tenyésztők

figyelmébe ajánlom
az állatok emésztését elősegítő

t á p p o r t,

mely eredeti csomagokban kapható

Márkus Salamon Fia
cégnél, * * * Sümege.

Zala-Gógánfán vétel következtében a
korcsma, mézárszék és bolt helyiség október
1-15-től kezdve három évre kiadatik. Van
3 lakószoba, nagy konyha, vendégszoba,
kamara, 14 db marhára istálló, pajta,
az udvaron boltos jó pince. Vállalkozók
400 korona biztosítékot tartoznak 4%
kamat élvezettel letenni, a haszonbért
fél évenként előre lefizetni. Értekezhetni
helyben az új tulajdonossal.

Z.-Gógánfa, 1903. szept. 12.

Gyömörey Gáspár.

Hirdetéseket jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Grünfeld J. uri szabó nagy szövetraktára.

Figyelemre méltó! Tisztelettel értesítem a n. é. közönsé-
get, hogy a legújabb őszi és téli va-
lód hazai és angol szövetek nagy vá-
lasztékban megérkeztek.

Raktáron tartok: Férfi öltönyök 12 koronától feljebb;
iskolás fiú öltönyök 9 K-tól feljebb; gyermek öltönyök
4 K-tól feljebb. — Megrendelések gyorsan, pon-
tosan és olcsón, kitűnő fővárosi munkások
által készítettnek — Üzletemben kapható: 1 öltönyre
való (3 m.) őszi vagy téli hazai szövet 9 K 50 fill. Egy
teljes öltönyhöz való belés 3.50—4.40—6 koronáért.

Kiváló tisztelettel

Grünfeld J. úri szabó.

Már
1 koronáért
50.000
korona nyerhető.

**Orvos-
sorsjáték**

BUDAPEST, IV., váci-utca 17/a.

Már
1 koronáért
50.000
korona nyerhető.

Főnyereség 50.000 kor. ért.

Egy sorsjegy ára egy 1 korona.

Miután a huzást már október elején megtartjuk és a
sorsjegyek nagy kelendőségnek örvendenek, ennél fogva
tisztelttel kérjük, hogy a sorsjegyek bevásárlásával ne
tessék késni, hanem nagybecsű megrendelését szíveskedjék
lehetőleg azonnal elintézni, mert a huzás már

f. é. október hó 10-én lesz.

Orvos-sorsjáték központi irodája:
Budapest, IV., váci-utca 17/a.

Minden vevő jogosítva van az árút (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.)
díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Trieszti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLABAN
TRIEST mellett ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általánosan ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti álló-
mása ellenőrzése alatt áll.

1/2 palack 5 korona, 1/2 palack 2-60 korona 10 palack rendelésénél 10% engedmény.

Kapható: Sümege, Márkus Salamon Fia fűszerkereskedésében;
nagybani eladás a vidék részére Sattler Józsefnél, Nagy-Kanizsán.

Minden vevő jogosítva van az árút (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.)
díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és
kir. belügyi miniszterinél
által jóváhagyott kísérleti
állomás és elemiszerek
vizsgáló intézete által
E. és IX. Spitalgasse 31.

Vegyi ellenőrzés a cs. és
kir. belügyi miniszterinél
által jóváhagyott kísérleti
állomás és elemiszerek
vizsgáló intézete által
Bécs IX. Spitalgasse 31.